

REDACTIA
Deak Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL
Pe un an ... 20 cor.
Pe jumătate an ... 10
Pe 1 lună ... 2

Nr-ii de Duminică pe an 4
coroane.

Pentru România și America
10 coroane.

Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Deak Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se
inapoiază.

Telefon oraș și comitat 392.

Bánffy trădătorul..

(*) Trădător deocamdată al coaliției, dar peste două-trei zile șefii coaliției desigur îl vor declara și trădător de patrie... Apponyi și alții sunt deja de părere că Bánffy trebuie dat afară din coaliție, căci prin scrisoarea deschisă adresată alegătorilor săi, ei a călcat — pactul!

Ce zice adică Bánffy?

Zice că cele petrecute de un an încoaci au trebuit să convingă deplin pe luptătorii naționali despre zădărnicia luptei în ce privește comanda militară. Trebuie deci căutat ca neînțelegerea dintre națiune și coroană să fie aplanată cu *înlăturarea chestiei militare*. Ungurii să nu mai zică nimic, ci să lase în pace — comanda. În schimb nu-i nici Bánffy atât de mărginit să nu ceară alte compensațiuni, în alte chestii interne, în ce privește maghiarizarea.

Vorba e ca onorabila coaliție e spartă, iar cel care a spart-o, a fost baronul Bánffy. Ceea-ce am prevăzut dealfel îndată după ce cu prilegiul discuțiunii asupra proiectului de adresă Bánffy fusese în Dietă înăia sa vorbire. El spusese că nu trebuie să se acorde atenție comandai maghiare și pînă sîruri lăsa a se înțelege că ei s'ar mulțumi a lua puterea și fără ca M. Sa să acorde comanda ungurească.

Arătați dreptate când în fața învinuirilor d'acum ale coaliției el se provoacă la cele rostite atunci și când în scrisoarea către alegătorii săi din Seghedin el zice că e consecvent cu atitudinea sa din trecut.

Deosebirea e numai că pînăce era parlament și comitetul dirigent al coaliției susținea disciplina, Bánffy n'a îndrăsnit să se pronunțe atât de categoric. Acum, că nu-l mai leagă temerea că a doua zi coaliția din Dietă să se năpustească asupra lui și să-l trateze cum l'a mai tratat odată, când era prim-ministru și Andrássy el însuși zisese că numai între martori se poate vorbi cu el, — Bánffy și-a îndeplinit curagios misiunea la care era predestinat dela început: a dat cu piciorul baracei coaliționiste.

Că îl vor scoate din coaliție și îl vor declara trădător de patrie, care prin discordia, ce face, înlesnește domnirea dușmanilor țării (cum îi numește Apponyi pe cei dela putere), asta se pare, că puțin îl sperie pe Bánffy. A mai fost el declarat lacheu al Vienei și trădător de patrie, dar tocmai de atunci încoaci s'a convins, că tuturor acestor stigmatizări nu trebuie să li-se atribute mare gravitate... Ungurul poate fi el iubitor de patrie și fugind dela înmormântarea lui Kossuth... Dovadă, că Bánffy după ce a căzut dela putere și fusese luat în ris când se laudase, că va mai fi el *tettekkel ténvező*, intradevăr a devenit factor: membru în comitetul dirigent al partidului și acum tot ca factor politic dovedește, că în viața politică toate sunt cu putință și politicianii maghiari se conduc în faptele lor după cum le vine la socoteală... Li-a venit la socoteală celor din coaliție să-l primească pe Bánffy între ei? ! li vine și lui acum la socoteală să le întoarcă spatele... Ceea ce de sine se înțe-

lege, nu însemnează că nu se vor întâlni iară și vor sta alături ca buni prieteni.

Deocamdată însemnătatea faptei lui Bánffy e următoarea: Cei din coaliție adoptaseră ca principiu îndatorirea de frunte să nu-și pună unii altora contracandidați, ci să rămână toate așa cum s'au legăuit, când au întemeiat coaliția. De nevoie s'a supus atunci și Bánffy.

Rezultatul a fost însă, că el a rămas șeful celui mai mic partid unguresc. Ceea ce supără nu numai ambiția nemăsurată a lui Bánffy, ci și pe aderenții săi, care se constituiau, dar nu puteau să candideze nici chiar în cercurile unde se simțeau tari și temeinic organizați.

Cine cunoaște deci firea vicleană a lui Bánffy, va crede fără multă vorbă, că nu numai pentru a-și întări poziția în sus el s'a lăpădat de comandă, ci mai ales pentru ca să-și deslege mâinile în jos, să nu mai fie oprit ca la viitoarele alegeri să candideze unde-i place.

La Curte se știe că Bánffy nu se leagă de comanda ungurească. De câte ori nu s'a vorbit despre călătoriile lui la Viena? Tovarășii din coaliție l'au și bănuit ba chiar învinuit. Nainte de dizolvarea Dietei se știe apoi că a înaintat și un memorandum la Curte, dar nu i-s'a dat însemnătate pentru că nici el nu îndrăznește să afirme că pe baza celor expuse în memorandum, va putea să facă Dieta disolvată capabilă de muncă.

Bánffy se prepară deci să se întărească în jos. Iese din coaliție pentruca să o poată sparge și să-și facă partid care în viitor să

Informațiuni literare.

XXXIII.

La 17 Februarie s'au împlinit 50 de ani dela moartea lui Heine. Marele liric universal iarăș a produs o mică revoluție în redacțiile ziarelor și a revistelor. Se vorbește atât de mult de el în fiecare zi comemorativă, încât ai crede că nimic nou nu s'ar mai putea scrie și totuș, cu ocazia din urmă, un enorm material necunoscut s'a dat la iveală; s'au scris comentarii, s'au încins polemii și s'a redeschis chestia dureroasă a monumentului.

Nu e vorbă, la toate aceste contribuie foarte mult și zelul foiletoniștilor evrei. Presa cea mare germană e în mâinile lor și e ușor de înțeles, că n'o să lase să treacă nici o zi însemnată în viața conaționalului lor, fără s'o pună în strălucită evidență. Cei mai buni biografi ai lui sunt Evrei. Karpelles și-a făcut din Heine un titlu de existență literară. Cu toate astea însă poetul înc-pe a eucerit teren tot mai mult și printre Germanii naționaliști.

Despre Heine s'a vorbit destul și la noi și îl cunoaște și publicul nostru destul de bine, fie din original, fie din numărul restrîns al traducerilor lui Iosif. Cunoaștem cu toții poezia lui cea apropiată de poezia ușoară a poporului; ne fascinează spiritul și satira lui și paradocsalele sfârșituri din cele mai multe poezii ale lui. Coloratura

romantică a celei mai mare părți din opera lui ne place. Am vorbit și eu adeseori despre dînsul, încât ar trebui să reiau acelaș șir de idei spre dezvoltare.

Alteceva este însă ce trebuie să ating cu această ocaziune. E manifestația spiritului de solidaritate a Evreilor, față de un scriitor al lor, solidaritate dela care cu toții avem de învățat.

Dacă e vre-o boală de care suferă viața literară de astăzi, nu poate fi alta mai mare ca lipsa de solidaritate. Nu vorbesc în înțeles absolut, anume ca scriitorii să armonizeze așa de mult între sine, încât să se pară că s'a coborît raiul pe pământ și pace generală stăpânește spiritele. O asemenea solidaritate nici nu se poate imagina decât între cei slabi.

Prăpastiile între unii și alții sunt așa de multe și de adânci, duhul neînțelegerii i-a împrăștiat așa de mult, încât nu vezi nici măcar grupări compacte, puternice, necum o frăție generală.

Această boală s'ar putea numi, cu un termen mai spălătel, individualism exagerat.

Fiecare scriitor la noi își exagerează adecă valoarea, ceea ce fatal aduce cu sine desconsiderarea celui alt. Nimeni nu voiește să-și subordoneze voia și puterea de muncă altuia mai vechiu, sau mai harnic. Nimeni nu vrea să admită că progresul se face prin o colaborare de mai multe minți și talente, ci fiecare se crede singur în stare a înscrie o pagină nouă în cartea civilizației

noastre. De-aci, din această convingere pornesc toate așanumitele curente, sub — și supracurente, cari amenință a degenera într'o încăerare ridicolă.

Acum, e prea adevărat că liniile cele mari de înălțare a culturii nu le trage mulțimea, ci individualitățile puternice. Germania unitară n'a fost făcută prin sutele de poezi de a doua mână, ci prin geniile ei Goethe și Bismarck. Și toată filosofia germană de astăzi stă sub influența aceleia care, mai mult ca ori cine pune eu-l de-aspăra tuturor, — a lui Nietzsche.

Dar, dela a te crede o individualitate, până la a fi aievea este o distanță. Nu e destul a avea pe masă bustul lui Goethe pentru a fi și tu la înălțimea lui olimpică și a-ți da aere de mare filosof al timpului, disprețuind tot ce este în jurul tău. Nu e destul a fi aruncat o privire în filosofia lui Nietzsche pentru a face pe egoistul fără rezervă. Astea sunt daruri dela fire și dela Dumnezeu și nu se însușesc prin imitație. Individualiștii noștri sunt numai copii, reproducții în gips și nici de cât originalele.

Așa fiind, solidaritate mai multă nu le-ar strica deloc. Dar asta nu se poate fără a combate ori ce manifestare a boalei numite, ori ce tendință spre grandomanie. Când scriitorii noștri se vor cunoaște mai bine, fie prin criticele severe ce li se fac, fie prin sfaturile prietenesti ce li se dau, se vor întoarce ei singuri din calea exagerărilor. Să sperăm cel puțin.

Harie Chendi.

MARE MAGAZIN

S'A DESCHIS

de articole de sticle de porțelan și vase de culină.

Cele mai moderate și de folos lucruri.

Arad, Piața Andrássy Nr. 16. (fost casa lui Gebhart).

Se vinde cu prețurile cele mai reduse

Rog P. T. public binevoiască a se convinge personal; cercetarea magazinului nu obligă pe nimeni la cumpărare.

Szabó Albert

furnisor al curții cesare regesti.

Telefon pentru oraș și comitat. Nr. 429. 429 Nr.

poată juca rol mai decisiv, să nu fie coada celorlalte partide maghiare.

De aceea, la viitoarele alegeri îi vom și vedea pe Bánffyști răsboindu-se 'grozav cu — kossuthiștii. Deja și până acum Bánffyștii se plâneau că numai legătura coalitiționistă îi împedecă să aibă în Dietă deputați mai mulți.

De aci încolo nu-i mai leagă nimic. Bánffy va căuta să cucerească îndeosebi cercurile ungurești stăpânite până acum de kossuthiști.

Iată de ce vom ceti d'aci încolo cât mai des că Bánffy este — «trădător»...

I. P. Sa Mitropolitul Ioan Meșian în Arad. Eri a trecut prin Arad I. P. Sa mitropolitul însoțit de dl Partenie Cosma. La gară a fost întâmpinat de P. S. nostru Episcop Ioan I. Papp, încunjurat de protosincelul Roman Ciorogar, ases. cons. George Popoviciu, asesorul Gerasim Serb, secret. consist. Vasile Goldiș și fiscul cons. Petru Truța.

Inalt Prea Sfinția Sa cu o înfățișare plină de viață și vioiciune fenomenală la vârsta de 78 ani, s'a dat jos de pe tren de a primit pe cei ce l'au întâmpinat, cu cari s'a întreținut în cea mai bună dispoziție. Dela Arad a fost însoțit apoi și de P. S. nostru episcop la Budapesta, unde se țin ședințele fundațiunii Gojdu. Suntem veseli, că am văzut pe mitropolitul nostru atât de viguros la înaltele sale bătrânețe. La mulți ani, stăpâne!

Inainte de plecare. Ministrul de instrucție publică, Lukács György, părăsește portofoliul. Inainte de plecare însă, în o lungă dare de seamă, însiră isprăvurile sale făcute de când a luat parte în cabinetul Fejérváry.

Ca să-l cunoaștem mai de aproape și ca să vedem, că nici el n'a fost mai bun de cât antecesorii săi, reazumăm aci activitatea lui:

În 2 Noembrie a recunoscut de religie receptă rătăcirile religioase ale așa numiților nazareni, cari prin fanatismul lor, conturbă liniștea între deosebitele confesii. Prin ordinațiune a regulat afacerile izraeliților ortodocși și neologi. A dat ordin aspru referitor la propunerea limbii maghiare în școlile confesionale. A prelucrat faimosul proiect de lege al lui Berzeviczy, cel ce puse în picioare întreaga suflare românească. A dat îndrumări aspre inspectorilor școlari, ca să controleze intrucât se duc la îndeplinire reformele sale. S'a mai îngrijit apoi de teatre și alte instituțiuni maghiare.

Cavalerii de industrie ai pressei. Sub acest titlu «Népszava» scrie următoarele:

Ziarul dlui Kossuth Ferencz a învățat în vremea din urmă dreptul de presă maghiar, dar n'a uitat că este organul coalitiei clericale-feudale. De aceea ziarul dlui Kossuth Ferencz nu propagă necesitatea regulării mai libere a dreptului de tipar, pentru că astfel s'ar folosi cu ceva și «Népszava» (și poate și naționalitățile! «Tribuna»), ci atacă pe judecători.

Dupăce arată cum foile kossuthiste se năpustesc asupra judecătorilor zicând că e murdărie și ticăloșie ce fac juzii de instrucție, «Népszava» scrie:

«Cu astfel de violență nobilă atacă «Budapest» pe judecători, dar nu atacă legea de presă. «Bu-

dapest» deplânge independența juzilor, «unica strălucire» a postului de jude, dar n'a deplâns asta atunci, când Tisza István în ordonanță publică a îndrumat pe judecători ca pe socialiști și naționaliști să-i trateze deosebit. Atunci «Budapest» era mută, deși în plin parlament, în ședință deschisă, am aruncat în fața partidului acea ordonanță de brigand a ministrului.

Numitul ziar reproduce apoi din «Tribuna» articolul în care se arată cum înțeleg șovinistii din Oradia libertatea presei: condamnând adică pe V. Indreica la 6 luni temniță și 500 coroane amendă.

PATRIOTI RIDICOLI.

Am arătat în numărul nostru de eri eroismul Ungurilor din America. Ei s'au jurat că vor jertfi pentru independența Ungariei sîngele și averea lor... Se înțelege: dela atîtea zeci de mii de kilometri distanță!

Tot așa de ridicoli sunt și patrioții cari agită acum ca drept protestare împotriva «călăilor constituției», d'aci încolo fiecare Ungur adevărat să umble în haine ungurești, în «vikszos csizma» cu pinteni cari să zurăe.

Iată cum îi persiflează Népszava pe acești eroi:

«Dați-mi sabie de paradă căci mă duc la luptă. Apărarea constituției pierdute, începe a trece dela tragic la — ridicol. Slujbele bisericești de doliu, propunerile patriotice ale Mordechai Strohlilor, rugăciunile smerite ale rabinilor numiți Klein Mór, în care ruga pe bătrânul Iehova să facă bunătatea a-l încinge cu o piele de panteră iar soarta țării s'o resolve cu... barda, sunt încercări destul de tragice pentru a speria absolutismul. Dar, în sfîrșit, dacă din revoluția poporului nu se poate alege altceva, e destul și atîta pentru a se dovedi ce știm!

Faptul că Rónai Moritzi din comitetul de conducere al fabricii de steaguri, precum și alți eroi gheșeftari, invită Ungurimea să cumpere steaguri, pentru că țara e în primejdie, nu e tocmai tragic. Ci s'a dovedit ca apucătura bună pentru afaceri. Cum se poate numi însă faptul că unul ori altul dintre croitorii mai isteți din capitală păcălește tinerimea naivă să-și comande pantaloni ungurești cu jinoare, atilie cu fir, pentru-că așa cere interesul țării?!

Studentii noștri sar iute în bătă. Nu le trebe altceva decât un fost «Măria Sa» kossuthist, de pildă Misoga Sándor, croitor și el, să le zică: «Acum ori nici odată! Arma cea mai frumoasă este costumul unguresc. Iute, tinerii mei amici! Comandați-vă costum unguresc, ca să putem mântui patria maghiară. Datoria mea patriotică îmi poruncește ca atelierul meu solid să vă producă haine ungurești, cu stofe sub prețul fabricii, în rate favorabile, să ajungeți astfel în posesiunea celor mai eficace arme ale rezistenței naționale: costum unguresc!»

Tinerii se însuflețesc și trimit părinților telegrame: «Trimiteti bani pentru costum național».

Și despre cizmele, cari fac bătăiuri, despre atilele, cari își strâng răsufarea și despre pantalonii, cari amorțesc musculatura sună rabsodiile:

— Putere nespūsă te cuprinde, când ești în costum unguresc!... Așa, da. Slăbănogii n'au de cât să se îmbrace în Zrinyi atilla ca să stee apoi curagioși pe plaș.

Crucile Volta și alte unelte de minuni făcătoare o să fie scoase din circulație și înlocuite cu pantalonii strîmți și cizme cu pinteni.

— Umbletul nostru e mai curagios, privirea mai clară și gândirea mai liberă are să fie, — se mai zice în apel.

Iute îmbracă haină națională, tinerime a țării, pentru că anțug-ul străin și-a stricat mult. În deosebi în felul teu de a cugetă. Indată ce vei fi în costum național, în cizme cu pinteni și cu sabie, o să cugești mai liber.

— Simțul plăcerii oprite o să furnice prin vinele noastre, dacă vom îmbracă atilla, ce ne va stringe pieptul, — glumește apelul... Plăcerile oprite cui să nu-i priască? Și amorul acesta oprit nu costă de cât o atillă... Sus virgine bătrâne ale patriei, comandați-vă și voi câte o atillă!

E adevărat, că sansculoții n'au umblat în pantaloni strîmți, nici studenții ruși n'au avut cizme cu pinteni. Totuși au făcut revoluție. Noauă și pentru revoluție ne trebe — costum.

Astfel o să ne pomenim, că într'o dimineață domnișorul Armand o să-i strige servitoarei: «Borcsa, perie-mi costumul unguresc, că mâine mîne dimineață la revoluție. Și să nu-mi uiti sabia în șifoner!»...

Persiflarea e nu se poate mai potrivită.

Eșecul lui Bánffy.

— Criza. —

Budapesta, 5 Martie.

Tot mai evident se arată eșecul cel mare și ireparabil pe care l'a suferit Bánffy cu programul său. Astăzi deja el nu mai este desavuat numai de membrii coalitiei, ci chiar și de proprii sei partizani. Trei foști deputați, membri ai partidului său, au anunțat eșirea lor din partid. Cel dintâi este Szabó Kálmán, fost deputat la Dobrișin. Din Cluj se anunță de asemenea, că orașul acesta, cea mai puternică cetate a lui Bánffy, este indignat de schimburile făcute de el și s'ar întărit să invite pe cei doi deputați să se întărească ai orașului; Pisztorý Mór și Wesselényi Miklós de-a eși din partidul lui Bánffy. Astfel încurind acesta va rămâne izolat și se va alege cu o cădere definitivă și rușinoasă moarte politică.

Toată lumea serioasă este indignată și scârbită de inconștiența fără păreche și lipsa de orice scrupul cu care Bánffy a părăsit «concesiunile naționale» pe teren militar. Ea s'a convins, că toată politica lui a fost lipsită de sinceritate și bunăcredință, că formarea noului său partid nu a fost decât un mijloc de-a ajunge din nou la putere. După alegerile, dela 26 Ianuarie 1905, Bánffy a fost cel mai intransigent om politic al coalitiei, el strigă mai tare decât toți, că fără concesiuni naționale nu va fi pace. Incetul cu incetul el a scăzut și redus pretențiunile sale potrivindu-le meruu cu cel mai ușor optimism posibilității de-a ajunge la putere. Eșecul său este important pentru noi prin faptul, că primul om politic al Ungariei care a înscris maghiarizarea cu orice preț pe steagul său, a suferit un fiasco complet discreditând astfel ideea aceasta. Totuși mângâierea aceasta este neînsemnată, căci cine cunoaște curentele politice ungurești, știe că ideea aceasta în fond este patrimoniul tuturor partidelor ungurești.

Viitoarele alegeri.

Ele încă tot mai neliniștesc coalitia. Totuși devine din ce în ce mai cert, că ele nu se vor face la termenul legal, 11 Aprilie. Aceasta va fi de bună seamă lovitura cea mai grea dată coalitiei. Zilnic ea pierde din teren și vede cu desnădejde, că perde singurul mijloc de a recuceri corpul electoral, de a redobândi influența ei dezastroasă asupra masselor prin agitație de dinainte și după alegeri sub scutul inviolabilității. Iată cauza ade-

vărată, care o enervează la ideea, că alegerile nu se vor face decât târziu. Lipsită de ocaziunea de a se manifesta prin parlament, de a agita poporul prin adunări publice, ea vede, cum poporul zilnic se trezește din beția șovinismului și o părăsește.

Remanierea cabinetului.

Iată încă odată lista noilor ministri:

- La finanțe: *Hegedüs Ferenz.*
- Instrucție publică: *Tuszt Gyula.*
- Justiție: *Geguss István.*
- Honvezime: *Jáhl Gusztáv.*

Comisarul regesc la Dobrițin.

Astăzi a sosit la Dobrițin comisarul regesc pentru acest oraș și comitat: *Naszády Iván.* Pentru evitarea barbariilor petrecute acum două luni cu fișpanul *Kovács,* au fost luate măsurile cele mai stricte. Husari, infanterie și 88 de jandarmi au păzit intrarea lui în oraș, care s'a petrecut în liniște.

Suspendarea autonomiei comitatului.

Ea își arată efectul bun asupra comitatului a cărui administrație atât de dezordonată și răvășită avea atâta nevoie de ordine. Funcționarii au rămas cei mai mulți în posturile lor și mai mulți funcționari în penzenă au declarat, că vor primi serviciu activ la comitat.

O delegațiune la Fejerváry.

O delegațiune compusă din 150 de cetățeni din *Budaok* (ceasta a fost numită de ministrul-șef) a sosit la *Fejerváry* și a declarat că anarhia care domănește aici în țară trebuie săvârșită. Remediu este programul său, al cărui punct cardinal este: suveranitatea universală.

atunci

buc de... **CRUCI ȘI GĂLĂRII.**

San-Francisco, 5 Martie. Dela catastrofa din Martinique și cutremurul de pământ din Calabria, nu s'au întâmplat așa mari nenorociri ca cele întâmplate în jurul orașului San-Francisco. Vânturile groaznice de Februarie au nimicit sate întregi. Mai multe izule au dispărut și au murit peste 10. mii oameni. Mai multe corăbii, care pe vremea asta viroasă, erau pe mare, n'au sosit la timp în port. Se crede, că s'au scufundat în mare.

„Patrioții“ dela Chișineu.

De mai multe zile presa maghiară din loc bătea toba pentruca s'adune lumea la marea «organizațiune» dela Chișineu. Bătrânul *Kralitz Gyula,* fost slujbaş la societatea de canalizare, retras acum la penzie și ajuns president al clubului kossuthist după ce viața sa întreagă a fost mamelucul tuturor stăpânilor ungurești, s'a apucat să organizeze cercul *Chișineului.* Duminecă s'a și ținut adunarea de organizare, într-o curte; s'au dus pentru acest prilej acolo *Barabás Béla,* contele *Károlyi Gyula,* *Benedek Árpád,* precum și-o ceată de mărunți aradani.

Aceleași ziare vestesc acum că partidul kossuthist s'a organizat Duminecă în Chișineu și astfel are nădejdi că în viitor nu va mai mânca trântea ca la alegerile trecute.

«Arad és Vidéke» în numărul său de azi spune de altfel că la viitoarele alegeri nici nu poate fi luptă decât între *Ungurime* (nu partide ungurești!) și partidul național ro-

mân. De aceea toți Ungurii din acel cerc trebuie să-și dea mâna.

Prea bine. Se vede însă că «Arad és Vidéke» devenit kossuthist dela alegeri încoaci (pe când la alegeri împreună cu bătrânul și finarul *Kralitz* fusese de partidul stăpânirii) a uitat că și față de candidatura naționalistului *Ioan Russu Șirianu* la a doua alegere (balotagiu) Ungurii toți și-au dat mâna... *Lázár Zoárd* s'a îmbrățișat cu *Csukay,* kossuthistii sub steag 48-ist veniseră să voteze cu liberalul *Csukay,* și totuși au căzut cu glorie...

Așa are să se întâmple și în viitor.

Majoritatea cercului Chișineului este românească. Și dacă în trecut s'au găsit (în Socodor mai ales) Români cari pentru o pricină ori alta au votat cu Ungurul *Csukay,* acum, după ce s'au deșteptat toți și dragostea de neam cea mai curată călăuzește pasul tuturor, avem întemeiată nădejde că nu se va mai afla Român rătăcit care cu votul său să sprijinească pe candidații fișcalășului *Lázár Zoárd,* care a păcălit de atâtea ori și pe Români și pe Unguri...

«In țara întreagă, durere — scrie Arad és Vidéke» — aici a câștigat mai mare teren partidul Românilor... Activitatea Românilor de aici a pornit, aici și-a avut întâile izbânde...»

Prin urmare, zicem noi, și în viitor tot așa au să-și dovedească mai strălucit Români hămbăci!

Și dacă în Chișineu, unde eram mai slabi, am ținut bine și dacă am învins, când ni se părea vis, cum să nu ținem în viitor?

Pe lângă *Lázár Zoárd* și *Csukay* 48-istii cât le place. Candidații Unguri ori jidani vor putea cu mult să cheltuiască bani. Bani și pleavă de vorbă!

AVIS.

Rugăm pe toți abonații cari pe cuartăzul acesta nu și-au achitat abonamentului ca până la 14 Martie ori să achite ce datorează ori să ne facă de știre când vor plăti. In caz contrar li-se va sista trimiterea ziarului. *Administrația.*

Din străinătate.

Noua Dumă va fi constituită din membrii parte numiți și parte aleși. Fiecare guvernământ va alege câte un membru. Guvernământele mai îndepărtate, ca acele din Azia, vor alege câte două un singur membru.

Reprezentanții industriei și comerțului vor alege câte 12 un singur membru.

Fiecare membru al noiei Dume va primi anual câte 6000 ruble.

Nu se vor lua deciziuni de cât în adunări plenare.

Cruzimi. Corespondentul din Petersburg al ziarului «Tribuna» raportează groaznice amănunte în privința maltratărilor suferite de prizonierii politici din partea poliției.

La Charkow, femei, bărbați și copii, au fost torturați,

Tuturor fetelor li s'a smuls părul.

Alte fete au fost supuse, ca în evul mediu, la tortura prin foc.

In câteva închisori a izbucnit tifosul. Mai mulți polițiști, din cauza cruzimei lor, au fost pedepsiți cu prea puține zile de închisoare.

Pace sau război.

Când comerțul nostru dă îndărăt, atunci să căutăm a nimici comerțul național, care ne concurează piețele continentale. Noi trebuie să batem flota ei și să-i blocăm porturile.

Așa s'a exprimat, la 1743, clar și pe față lordul *Hardwicke.*

Tot așa s'a exprimat și zilele acestea un amiral și un general englez. În sferile belicoase din Londra s'a propus chiar aruncarea unei armate de 100.000 de soldați în Schleswig-Holstein, sau în Danemarca; s'a mai propus ocuparea canalului de Kiel, a portului *Wilhelms-hafen,* pentru capturarea flotei germane. In tot decursul anului precedent a suflat în Anglia un curent foarte belicos. Dela alegerile parlamentare din urmă, curentul s'a mai calmat puțin.

Cu toate acestea Germania poate se zice Angliei: «Schöne Maske, ich kenne dich» (Mască frumoasă te cunosc eu!)

Sfere belicoase există și în Germania. Mulți sunt de parere, că atunci, când un războiu e inevitabil, mai bine să se aleagă un moment pentru a transforma defenziva politică în ofenziva strategică. De cât o perioada nedeterminată de frică și temeri, în care restimp se moleștește energia unei națiuni, mai bine este de a grăbi soluțiunea.

Învățătura acestuia a scos-o *Momsen* din Istoria Romanilor. Astfel e azi raportul dintre Germania și Anglia.

Nu tot astfel stă raportul între Franța și Germania.

Germania nu este statul cel mai slab, care să aibă nevoie de a-și înlocui defenziva politică cu ofensiva strategică. Din contra, situațiunea ei se ameliorează în fiecare an, peoacă populațiunea Germaniei sporește cu 300.000 pe an, pe când a Franței numai cu 100.000. Iară de acestia țara noastră are azi peste 60 de milioane de locuitori.

Germania va putea optine mai sădă trancheză în relații germani în timpul acestei Germanii în înțelegere și economicește. Așa dară prezența unei armate năvălitoare cu cea economică îi dau Germaniei o poziție excepțională.

Germania, care pentru ce Germania nu caută și n'are nici un interes să precipite lucrurile cu Franța, dacă un războiu ar fi inevitabil într'un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat; și apoi cine poate vedea clar ce ascunde viitorul? Prințul *Bismark* zice, că providența e o carte închisă. N'a fost oare un timp, când cu «actele bulgare» cât pe aci era să erupă un războiu între Germania și Rusia? Și de atunci au trecut aproape două decenii și nu s'a mai întâmplat nici un războiu ruso-german, ci tocmai o revoluțiune în Rusia!

Acum douăzeci de ani Anglia voia să împingă Germania la un războiu cu Rusia; i-a oferit chiar și o alianță.

D'atunci datează răceala Angliei și apropierea ei de Franța. Nu puțin a contribuit la răceala Angliei și tonul presei germane, în special al ziarelor satirice, și în fine cuvintele ironice ale prințului de *Bülow,* la adresa bărbaților politici englezi. După părerea unui diplomat, care expune argumentele acestea în «N. F. Presse» aceasta a fost o eroare din partea cancelarului mai ales că n'a fost cruțată nici persoana regelui *Eduard VII* de săgețile satirei germane.

Prințul *Bismark* dacă n'a acceptat alianța Angliei, în schimb însă a avut totdeauna multă considerațiune pentru ea. Astfel una din declarațiunile lui favorite era și aceasta: In ce privește străinătatea, eu numai pentru Anglia am avut o simpatie mai pronunțată; Englezii însă nu vor să fie iubiți de noi (Die Leute wollen sich von uns nicht lieben lassen).

Cum stau azi lucrurile între cele două State?

Ministrul de externe englez din Cabinetul *Balfour* a declarat, că o alianță formală între Anglia și Franța nu există, dar luând în considerare sentimentul public englez, în cazul unui războiu între Franța și Germania, Anglia va fi de partea Franței.

Dar de unde vine resentimentul Angliei în contra Germaniei? Cauza principală e concurența formidabilă, ce o face comerțului englez cel german.

Anglia e invadată comercialmente de către Germani. Un autor englez, William, a scris o carte în care arată, că Anglia s'a germanizat. E adevărat că descrierea e cam exagerată, dar ea, totuși, corespunde realității; stofele pentru hainele englezești se țes în Germania; tot d'acolo, vin jucăriile de copii, hârtia pentru ziare, clavirele, vasele de bucătărie, stropitoarele de grădini, coșulețele, creioanele, hârtiile de scrisori, lorgnetele de teatru, instrumentele de muzică, coardele, muzicanții, etc. etc.; toate acestea sunt made in Germany. Logodnicul guvernantei e un commis din City, dar și el e made in Germany!

Un alt autor, Frank A. Vandarlip, nu ia în considerațiune numai invaziunea germană, el vede un pericol și mai mare în invaziunea americană. Acest autor arată, că toate podurile de fer din Anglia sunt construite de Americani; într'un singur an, Statele Unite au furnizat Angliei 100 de locomotive. Manchester e plin de bumbac american, Lankashire e plin de fer american, Sheffield e plin de oțel american; pe liniile ferate engleze funcționează motori electrici construiți în America. Scurt și coprinzător, Anglia e mai serios invadată de Americani de cât de Germani; aceasta se poate dovedi și cu statistica în mână. În anul 1904 Germania a vândut Angliei și coloniilor ei trans-oceanice, mărfuri în valoare de 1.189.555.000 mărci, și a adus din Anglia și din coloniile ei mărfuri pentru 1.801.543.000 mărci.

Comerțul Angliei n'a dat însă îndărăt pentru aceasta, deși proporțiile s'au cam schimbat ceva. Astfel în 1884 Anglia a exportat 163 de milioane de tone de cărbuni, Statele-Unite 109, iar Germania 72. În 1904 Anglia a căzut în rangul al doilea; dar aceasta provine de acolo, că America-de-Nord a exportat 319 milioane tone și Germania 169 mil. tone de cărbuni. În ce privește producțiunea ferului brut Anglia a căzut în rangul III-lea pe când în 1884 stă în rangul I.

Atunci producțiunea ei era cât a Germaniei și a Americii la oaltă.

D'atunci producțiunea Germaniei a crescut de la 3051 la 10.000 mil. tone; iar a Americii de Nord dela 4103 la 16.762 mil. tone, pe când a Angliei a crescut dela 7937 numai la 8700 mil. tone. Și aici concurența cea mai de temut e America. Ce însemnează însă comerțul german, față de cel englez? Al Germaniei este în total de 23.200 tone, al Americii e de 6.097.345, pe când al Angliei e de 11.244.586 tone registrat. Din traficul pe la Suez vin 14 la sută tone pe partea Germaniei și 66 la sută pe partea Angliei.

Când comparăm flota de războiu a Angliei cu cea a Germaniei e inutil d'a înzista! Vrea Germania să-si construiască un vas de linie, pe loc

Anglia-și construiește 3-4 pentru supracompensațiune. Deci d'un războiu între Anglia și Germania mai că nu e de vorbit.

Cu toate acestea amiralul englez Penrose Fitzgerald a declarat anul trecut textual următoarele: Voiu considera un războiu între Anglia și Germania ca o mare nenorocire. Dar dacă e inevitabil, mai curând aș vrea să se declare azi, ca mâine, când Germania se va întări și mai considerabil și când într'o altă constelațiune politică, va putea obține avantaje. Sub nici o condițiune Anglia nu trebuie să se lase a fi întrecută nici aproximativ de nimeni.

Germania se întărește însă și se va întări tot mai mult. Aceasta e evident. Dar oare nu e loc destul pe pământ? se întreabă melancolic diplomatul nostru. Loc de sigur este încă destul pe pământ, dar chestiunea este, că toată lumea vrea să ocupe un loc cât mai de frunte. Și d'aci vine rivalitatea anglo-germană-franco-americană. Că pacea nu va putea dura decenii e în afară de orice discuțiune. E o nenorocire însă, că deși războiul e inevitabil între Germania și Franca deoparte, și între Anglia și Germania de alta, totuși nu se cam poate vedea la ce i-ar profita Germaniei, chiar și o eventuală victorie a ei asupra Franței?

Căci în fond de ce a provocat Germania chestia Marocului? Planul este d'a stabili pe coastele Africii un Gibraltar german!

Dar de acest bastion ea nu se va putea folosi nici odată, de oare ce, chiar victorioasă asupra Franței, Germania nu poate trimite nici un vas de războiu la Maroc fără de permisiunea Angliei. Atunci la ce bun un războiu cu Franca, când aceasta e sigură, nu numai de Anglia, dar n'are să-și teamă coastele nici dinspre Spania nici dinspre Italia, pe când Germania trebuie să se gândească la apărarea coastelor și frontierelor sale atât spre Ocean cât și spre Rusia! Se vede însă, că Germania are nevoie absolută de umilirea Franței, pentru ca să poată concura cu succes de reușită la acapararea lumii alături de Anglia și America de Nord.

NOUTĂȚI.

ARAD, 6 Martie 1906.

Voce sinceră rară. Sub acest titlu «Magyar Szó» dela 4 Martie reproduce dintr'un articol al lui «Napló» din Cașovia, articol intitulat «Quid nunc», scris de Dr. Fényes Samu.

Principiul național în muzică.

De Isidor Ieșan, Seraievo.

3

Când treci prin librăriile și magazinele de muzică de pe acolo, și cercetezi mai de aproape cărțile și piezele muzicale publicate pe acolo strașnic sub firma română, sau dacă ascuți astăzi cântecele cântate de inteligența română din România și din alte părți, apoi te apucă o greață și o desperare, când te gândești, cât de jos au decăzut astăzi cântul roman, priceperea în inteligența română pentru cântecele, pentru muzica națională română. Pretutindeni afli numai o uscățime a inimii, o golătate a sufletului, o spoitură înșelătoare și națională, o lipsă totală de simțăminte nobile și profunde, în scurt fleacuri scrise de străini, dar scrise pentru Români.

Pe la aceste cântece străine, importate din toată lumea, nu vezi nicăiri, nici melodie, nici duiosie, nici artă (adecă un acompaniament, concert condus după regulile contrapuntului), nici inimă, nici suflet, nici sens, nici gândire, nici simțire, ci numai o adunătură chaotică de tonuri pusă la un loc fără nici o legătură națională între oaltă în modul cel mai pocit, bizar și schimonosit și acestea toate sub firma de cântece românești. Unde sunt oare cântecele noastre cele vechi frumoase și duiosie, cele clasice ce le-am avut până acum?, ce ne-au încântat și ne-au însuflețit o generațiune întreagă, ce au fost mândria noastră națională mai bine de un jumătate de veac? Nu mai sunt, s'au dus, s'au pierdut, precum cântă odată «Barbul Lăutar».

«Dar acum, acum vai mie. De când lumea-i cu nemție, am rămas un biet ursit, și pe drumuri părăsit. Eu mă duc mă prăpădesc, Ca un

cântec bătrânesc; iar în urma lor au venit «Cai verzi pe pereți». Cântecul popular vechi, ca: d. e. Inzadar apune, inzadar răsare. Ce tot fuși iubit, și te-ascunzi de mine. Cât e țara românească. Frumoasă copilă, spune-mi de unde vii. Eu mă duc codrul rămâne, plânge frunza după mine. Mi-o zis și s'a dus, pieptul mă apasă, liniștea s'a dus. Cucule pasăre sură, mușcați-aș limba limba din gură. Steluța (Tu care ești perduță...) etc. etc., sunt tesauri întregi de duiosie, de gingășie și frumusețe nespuse, ce nu se găsesc de loc la alte popoare, și de unde Bethoven și List și-au adunat gloriile lor muzicale, făcând din cântecele noastre sonatele, sonatele și simfoniile lor. Oare de ce nu se află și la noi Români un Bethoven, un List, precum s'a aflat un Alexandru, care bazându-se pe poezia populară s'a făcut un mare nemuritor, căci material muzical pentru gloria lor ar avea destul și prea destul în poporul nostru.

Astăzi n'avem decât «Cai verzi pe pereți», niște «parțaituri» străine, cari ne denaturează, ne corupe firea noastră curată română. Astăzi trebuie să ascuțim pretutindeni afară de mici, foarte mici excepțiuni ca d. e. «Rândunică de Cavădia», «Te-am așteptat» de Vasilescu, «Sultanul din Maroc» de Ventura și unele de Dinicu și Paraschiv numai niște frământări, niște compozițiuni de tot slabe, la ale căror auz îți vine greață și-ți amărăște sufletul; iar străinii cari le aud ne judecă după aceste pamflete. Și aci ca și pretutindeni merge cu mare emfază înainte brava noastră inteligență, cărei îi lipsește deja toată noblețea și simțirea unui suflet curat românesc. O tu sărmană inteligență română, cât de jos ai ajuns cu toate, prin creșterea ta străină, prin educațiunea

Intre altele iată ce scrie organul coaliționist:

«Nația nu suferă, că se prăpădește această constituție și nici nu simte că pierde ceva. Aceasta e adevărul, realitatea tristă, rigidă dar de neschimbat. Iar noi, cari simțim pierderea, durerile morții, putem să scrâșnim dinții în furia noastră, putem să ne strângem pumnii, rătăcim însă printre idoli de peatră neputincioși, printre oameni surzi.

Pentru că dacă milioanele de suflete, poporul, nu află nimic de regretat, când se pierde constituției, o apreciere grozavă, dar dreaptă. Dacă nu regretăm pierderea, nu este pierdere, — dacă milioanele de cetățeni nu se vaită de jefuirea constituției, e semnul tristului adevăr că milioanele n'au avut constituție.

Nici n'au avut. Pierderea asta deci n'are nimeni motiv s-o deplângă, nici chiar acei cari au avut aceea constituție. Pentru că așa e constituția ca patulul de iarnă: ori ne încălzește întreg corpul, ori nu folosește nimic. Haina care ține de cald numai stomacului, dar spatele, mâinile, picioarele și pieptul ni-l lasă descoperit, nu ne folosește nimic, înghețăm cu totul întrânsa, ori cât ni-ar încălzi stomacul.

Constituția care nu este a întregii națiuni, nu a milioanele de cetățeni ci numai a privilegiaților, nu le este spre bine nici chiar acestora!

Mare minune, că se găsește și câte un ziar de al coaliției care să spună astfel adevărul!

— **Ședința Academiei Române.** Dl. Dr. G. Marienescu, savantul profesor dela facultatea de medicină din București a făcut Sâmbătă la Academia Română, o importantă comunicare asupra rolului *contagiunii mintale în geneza câtorva boale ale sistemului nervos.*

Conferențiarul a vorbit despre un caz curios de epidemie iste, constatată în 1904 la școală de tete din București.

La această școală 19 eleve din 29 câte o frecuentau, aveau mișcărilor mâinilor dezordonate.

— **Un proces interesant.** Tribunalul din Massa (Italia) va decide încurând asupra întrebării: cine e adevăratul proprietar al munților de marmură de Carrara.

Posesorul acestor comori a fost înainte vremuri familia Manfredi, dar după aceea a încăput cumva pe mâna familiei Fabbricotti.

Urmașii celei dintâi au intentat proces contra Fabbricottiștilor încă din 1883, dar aceștia au izbutit să amâne aducerea sentinței până acum.

Valoarea acestor munți de marmură e prețuită a 240 milioane lire.

ta ezalată pentru tot ce e străin. O semicivilizațiune, o semicivilizațiune e cu mult mai rea, mai periculoasă, decât o totală incultura, decât o totală lipsă de civilizațiune. Nici o mirare dară de ce cântecele și muzica străină ne espulsează din popor cântecele naționale ce se încuibază apoi singure în mijlocul nostru și în locul cântecelor noastre.

Așa am cetit nu de mult în gazete ce tratează chestiunea de tot amară a Românilor din Macedonia, «Românul din Pind», un articol, în care mi-se arată în ce hal, în ce stare decăzută se află pe la Români de acolo muzica lor națională respective, că ei n'au aproape nici o muzică a lor proprie, n'au cântece proprii naționale, ci numai cântece grecești. Tot aci ne arată acel articol cât prozelitism face din aceasta cauza cântecul grecesc printre poporul nostru. Străinii, cari vin prin acele părți și aud cântând cântecele grecești negreșit că nu pot zice, că acolo se află Români, ci numai Greci. Noi n'avem nici o idee cât folos ne poate aduce cultivarea cântului național, și pe altă parte câtă daună, neglijarea ei. În Macedonia d. e. se întrec, precum ne spune acel artist, Români de acolo, în a învăța de prin gramofone, ce le aude pe la fiecare ocaziune, prin han, hotel, cafenea, adunare, etc., cântece grecești, și poporul român, fără a gândi mai departe, le cântă pe la fiecare ocaziune, le deprinde și uzază de ele. Grecii, se vede, că știu a face propagandă grecească, nu numai cu *bande de hoși*, cu omoruri și asasine printre Români, ci și prin gramofone. Dar ce facem noi Români? Noi vedem aceasta, înțelegem intențiunea, cunoaștem răul și totuși stăm nepăsători. Nu gândim, nu simțim. Dar pentru aceea trimbițăm în gura mare, că suntem mari

Aceste mișcări continuau chiar și în timpul somnului și se repetau odată până la 6 ori pe secundă, ajungând 40.000 în 12 ore.

Savantul profesor spune, că această epidemie, singura de acest fel la noi în țară, se datorește contagiunii mintale.

Astfel de contagiuni sunt azi foarte rare — continuă conferențiarul — din cauza schimbării mediului social. Înainte vreme însă contagiunile mintale erau mult mai răspândite.

Geneza acestor epidemii e influența unei idei asupra creierului altor persoane.

Modul cel mai sigur de îndreptare în astfel de cazuri este completă izolare de persoana care a influențat asupra bolnavei.

Acest tratament a fost aplicat și elevilor despre care dl Dr. Marinescu vorbește la începutul comunicării d-sale.

Comunicarea a fost ascultată cu vădit interes de membrii Academiei și numerosul public, care a ținut să asiste la această ședință.

O vânzare interesantă. Ziarul «Piccolo» din Trieste este din Madrid știrea, că la casa de amaneturi de acolo s'a vândut la licitație un ceasornic de aur, care aparținuse împăratului Maximilian al Mexicului.

Acest ceasornic este acela pe care împăratul, cu puțin timp înaintea execuției sale prin împușcare, l-a dat preotului care l' spovedise pentru ca să l' trimită soției sale, împărătesei Carlotta.

Ceasornicul a fost cumpărat la licitație cu 1800 de pesetas de un necunoscut.

Ceasornicul are pe el inscripția ofițerului din marina imperială austriacă archiducele Maximilian, 1853.

Frig mare în New-York. În săptămâna trecută în New-York a domnit cel mai mare frig. Un vânt groaznic a iușpruit și mai tare frigul. Multe ferestre au fost sparte. Numarul nenorociților trece peste o sută.

Un atentat cu bombă. Atentatul, ce se planuiea nu de mult contra Sultanului, dar care fu descoperit la vreme, era de o natură foarte serioasă, și conspiratorii îl pregăteau în modul cel mai precis. În orașul Istanbul, în capitala Turciei, unde fusese descoperită bomba, locuiesc în mare parte Turci și numai în număr foarte neînsemnat creștini. Li-s'a părut deci foarte practic, ca acolo să pună la cale atentatul contra Sultanului, căci supraveghierea poliției nu e așa mare, ca în orașele cu locuitori mixți. Descoperirea atentatului s'a făcut numai din întâmplare: un copil în desvoltare a fost trădătorul fără voie.

În o zi din săptămâna trecută, în un bazar din Constantinopol venise un copil, care cumpărase mai multe mărunțisuri. În bazar mai mulți Turci întorceau filele unui fascicol cu chipuri, între cari se găseau și unele ilustrațiuni despre atentatul cu bomba din vara anului trecut. Turcii discutau despre această întâmplare și copilul era băgător de saamă la vorbele lor. S'a furișat printre ei și a privit și el la chipuri. De odată exclamă cu uimire:

— Acele lucruri sunt chiar așa, ca cele ce se găsesc în atelierul tatălui meu.

Ca și când în adevăr o bombă ar fi căzut în mijlocul lor, așa erau de iritați Turcii.

Cuvintele au amuțit pe buzele lor și tăcuți priveau la copil. Unul în sfârșit a avut tăria să întrebe pe copil:

— Nefericite! Ce ai zis? Ți-ai pierdut mințile? Mergi afară, ca nefericirea ta să nu ne ajungă și pe noi!

Copilul speriat, plângând a părăsit bazarul, a fugit spre podul de peste mare ca suindu-se pe tren să ajungă de cea parte, cât mai iute. Dar ori și cât de iute a fugit, n'a putut să încunjure vederea unui detectiv, care a fost de față la convorbirea din bazar, s'a suit și el tot pe acel tren și a petrecut băiatul până la locuința părinților săi.

Peste o oră deja întreaga familie fu deținută, toate bombele au fost cuprinse, ba au pus mâna chiar pe planul, după care voiau să facă atentatul.

Deși planul e nimic și atentatul descoperit, totuși nu e sigur ca altele să nu se pună la cale.

Trei, Doamne, și toți trei. Un ziar german aduce o notiță despre intrarea în Tokio a eroului dela Port-Arthur — o intrare mai triumfală și decât a învingătorului dela Tsushima (Togo). Bătrânul Nogî, modest, nu voia să știe de gloria triumfalului ce îi pregătea poporul — se oprea mult la alea bătrânilor părinți ai celor, pe cari a trebuit să-i lase pe câmpul de luptă dela Port-Arthur. Durerea lui proprie era și durerea celor pierduți și el pe feciorii săi în slujba țării și a țării. La ora Shimbashi, pe străzile orașului, mulțime enormă, orașul întreaga se mișcă. Pe peron adunarea bărbaților mari și poartă lungă și reprezentanții puterilor străine. Bătrânul dintr-o gară — în dubla datorită petrecut de aluziile mulțimii, bătrânul, o patrie patriarhală, cu o barbă mare, albă, se îndreaptă spre palat, ca să deie samă despre luptele și suferințele armatei sale. De acolo spre cvartierul Azabu, spre casa lui, așa de pusă acum. În etajul de asupra două uniforme de ofițeri a fiilor săi căzuți în luptele Port-Arthurului, și puține rămășițe din trupurile lor: o urnă cu cenușă și un smoc de păr. Al treilea, cel

mai tânăr, căzut la Nanshan. Bătrânul cu perii cărunți, cruțat de moarte pe câmpul de luptă, singur în fața rămășițelor fiilor săi. Inima de părinte își reclamă și ea, în sfârșit dreptul ei! Nogî a început să plângă...

Testamente interesante. — Impăratul Maximilian a murit la 1519 și după ce a luat măsuri referitoare la averea lui, la sfârșitul testamentului și-a exprimat dorința, ca după moartea sa să i-se taie părul și să i-se tragă dinții. Richard, cel fără, frică, prințul Normandiei, doria să fie înmormântat înaintea catedralei din Rouen, ca «ori și cine va fi bolnav să-l calce cu picioarele». Chetalet și-a exprimat dorința să fie înmormântat în picioare ca «nimeni dintre nemernicii muritori să nu se plimbe pe pântecul lui. Regele Eduard I. ură pe Scoțiani, pentru că a avut cu ei multe rezbele.

În o luptă purtată contra lor a fost rănit de moarte. Atunci a încredințat pe copilul lui, că dacă va muri, trupul să-l fearbă până ce se va deslipe carnea de pe oase, carnea să-i fie apoi înmormântată, iar oasele puse în o cutie, care să fie purtate în resbelele cu Scoțianii.

— Dacă în viață nu i-am putut învinge, doresc, ca măcar oasele mele să fie martore pieririi lor — zicea în ora morții.

Declarații pe patul de moarte. Un comerciant bogat cu numele Crohley a făcut declarații foarte grozave, când era pe patul de moarte. A enarat, că cu 32 de ani mai înainte de aceasta, umblă prin întreaga țară ca un agent sărman și vagabondând, în o sară viforoasă a fost sălășluit în o casă nu departe de oraș. Stăpânul casei chiar în aceia zi a venit din Galveston, și vânzându-și bucatele a adus acasă o sumă însemnată. Crohley văzând suma mare, s'a născut în el un gând păgân și s'a hotărât să omoare pe stăpânul casei. Așa a și făcut. După ce a tras asupra stăpânului 5 gloanțe de pistol, s'a îndreptat spre copii și spre servitor, pe cari de asemenea i-a omorât. După ce i-a omorât pe toți a mers la sine, can 2500 dolari pe toți în pădure, unde s'a ascuns sărmanul, apoi a fugit să meargă să dea la țară săptămâni întregi ca să se vindească vremea om. Mai târziu s'a dus în St-Louis, unde a pus bază averii sale și nu furat.

Calătoria duceului de Abruzzi. Ziarul «Le Figaro» spune, că ducele de Abruzzi, care a făcut o călătorie la Alaska și la Polul Nord, va face acum o expediție în centrul Africii în scop de a atinge vârful nebuloș al muntelui Ruventori, a cărui înălțime e de 5500 metri. Indigenii îl numesc Regele norilor.

Această expediție prezintă o mare primăjdie.

Români. Privim cum îi omoară Grecii pe frații noștri, și tot îi mai sfătuim să tacă, să nu se miște, să nu-i loviască pe Greci înapoi, ci să se lașe a fi omorâți, ca doară ar zice Europa (cea fărâșită) cea cinstită și prea umană, că Românul e cult și uman. Grecii însă nu fac curte Europei cinstite, ci îi omoară, pradă, jăfuiesc și din contră, nobila Europă, lumea toată vorbește, că Grecii sunt vrednici, energici, că sunt în dreptul lor, pentru că știu să omoare și să prade. Europa cea faimoasă respectează pe acela ce știe lovi, ce nu alege mijloacele în a nimici pe altul, pe acela care e barbar și sălbatic.

De aceea se vorbește neconținut în Balcani numai de Bulgari și de Greci, iar despre Români nimic, parcă nu omor, pentru că Românul trebuie să fie blând și nobil chiar și acolo unde e asasinat, unde are îndatorirea sfântă de-a se apăra, pentru că Românul nu se manifestează.

Dacă propagă Grecii cântecele lor în Macedonia, în o țară străină, într'un popor străin, de ce nu am propagă noi cântecele noastre, în țara noastră, în poporul nostru și în Macedonia unde avem tot interesul, ba chiar îndatorirea să o facem? Noi avem destule cântece naționale cu mult mai frumoase, mai duioase și mai melodioase decum sunt cele Grecești ca d. e. «Luna doarme amoroasă» o importanțiune grecească ș. a.

Cântecele noastre vechi, ca: «Măi ciobane dela oi», «Măndruliță dela munte», «Hai Ileană la poiană», «Doina cucului», «Hora uniirii», «Doina ciobanului», «Așa-i place babei mele», etc. etc. sunt ușor de învățat și pot fi ușor imprimare în memoria poporului român, fiindcă sunt naționale. Cuvintele acestor s'ar putea ușor transpune în dialectul Românilor dela Pind, ca să le poată în-

telege mai ușor. Astfel aranjate s'ar putea pune în gramofon, apoi s'ar putea cumpăra de către o societate română d. e. din București mai multe gramofoane și împărțite pe la diferite comune și orașe românești din Macedonia, Epir, Tesalia sau prin locuri mai principale pe unde convin la un loc Românii din Macedonia. Apoi s'ar putea compune niște mici cânticele de cântece populare românești tot întocmite în dialectul macedonean.

Aceste cântece s'ar putea învăța prin toate școalele române din Macedonia, cari sunt părăsiți de toți, dacă am fi mai sinceri, dacă aveam mai multă tragere de inimă pentru națiunea noastră, dacă n'am fi Români numai din gură.

Astfel s'ar putea lăși cu efect cântul și simțământul național românesc printre frații noștri din Macedonia, și am pune și în aceasta privință stavilă propagandei, prozelitizmului grecesc. Prin România, Transilvania, (București, Iași, Brașov Arad, Sibiu), poate și în sârmana Bucovina (Tudor Flondor), pe unde se mai face încă puțină muzică română, nu s'ar putea imprimă oare pe plachele metalice pieze românești, cu scopul salutar, de-a le comunica, de-a le face cunoscut și acelu public românesc, care n'are ocaziunea binevenită, nici puțință, de-a se afla pe la acele centre românești pe unde se cultivă arta și muzica românească? Aceasta ar fi o faptă eminent națională. Să nu creadă unul sau altul din on. lectori, că aceasta întreprindere ar fi poate un nonsens. Nu! Aceasta am arătat-o îndestul în cele premergătoare. La Germani un popor cult, la Greci un popor barbar, la două popoare foarte deosebite de oaltă în cultură și în moralitate, gramofonul nu li-e un nonsens, dar nici la alte po-

poare. Numai la noi poporul român să fie uzarea gramofonelor un nonsens??

Nu, nu ni-e permis să stăm locului acolo unde toată lumea e activă. Să creștem, să dezvoltăm și să o lățim muzica noastră națională, în orice mod, pretutindeni în poporul nostru, ca și cultura ca și știința, căci cântul, muzica, e astăzi o știință mare și de tot frumoasă. Să-l creștem, să-l întărim poporul nostru prin ea. Există o muzică națională, profundă sublimă, din care s'au dezvoltat abia cu timpul cea clasică. Dar, eu afirm, că nici un popor nu poate avea o muzică clasică, până ce nu va posedă mai întâi pe cea populară-națională.

Articolul mai sus amintit din «Tribuna» m'a inspirat întru atâta, încât nu m'am putut reține fără de a da curs liber cugetelor și simțămintelor mele ce le-am căpătat cetindu-l și aducându-i autorului din această departare mulțumitele mele sincere pentru acele idei atât de salutare și atât de bine simțite, doresc totodată ca națiunea mea să se treziască odată din trândăvia, din letargia și nepăsarea ei atât de fatală în care zace neconținut; și dacă dânsa nu poate singură dela sine da impulsul și a merge înainte, în fruntea altor popoare, precum s'ar conveni aceasta dela o viață veche romană, atunci e de lipsă, ca dânsa să meargă înainte măcar odată și laolaltă cu curențul general, ca să nu pășiască apoi alte popoare din fire mult mai inferioare și mai decăzute, peste ea, precum a fost aceasta până acuma și se face deja și astăzi în mare parte.

Serajevo 22 Februarie 1906.

Fine.

Exptoratorii Stanley și Emin Pașa au trebuit să renunțe din cauza ostilității indigenilor.

Ducele se va imbarca în luna Aprile la Spezia.

— **Fără impresii.** Un ziarist francez a cercetat zilele trecute pe Falliers, prezidentul republicii franceze și între altele l'a întrebat:

«Ce impresii a făcut asupra d-tale alegerea de prezident?»

— În adevăr e comic — spune prezidentul. Toți câți mai văd, chiar și neziariști, îmi pun această întrebare. Vă asigur, că asupra mea n'a făcut nici o impresie. Ce drept, nimeni nu-mi crede, dar totuși, adevărul e, că n'a făcut nici o impresiune. Se poate, că în urma iritației spiritului meu, am fost atât de obosit, încât n'am putut să am nici o impresie... Ce mă privește pe mine, nu știu să fi avut nici batere de inimă nici bucurie... Deși alegerea am primit-o cu neîncredere. Cred, că dacă a-și fi căzut, mai mare mi-ar fi fost mirarea, decât mulțumirea, că am fost ales.

Când ziaristul l'a întrebat, că de care eveniment din viața lui își aduce mai bine aminte și cu mai mare plăcere, prezidentul răspunde:

— Când prima dată am fost ales în reprezentanța comunală din locul meu natal.

— **Dare de samă.** Din Band ni-se scrie următoarele:

Gr. Beilen István din Samsud, ca fost deputat kossuthist a voit să fină alegătorilor săi darea de samă.

Sâmbătă în 24 Februarie st. n. a venit dela Murăș-Oșorhei miliție, cam 80 feciori, și pe lângă jandarmeria staționată în Band, încă vre-o 18 jandarmi din alte locuri.

Adunarea a fost să se țină în 25 Febr. în piața Bandului, interzisă fiind acolo în loc public, s'a retras într-o curte privată, unde numitul Gr. B. István și-a ținut scurtul său espozeu — spunând între altele, că stăpânul casei l'a poftit la el — se vede, că poftit fiind n'a vorbit nimic despre înțelegerile făcute în Dietă.

— **Rămășag de șositor.** Un rămășag de totul curios a făcut zilele trecute un anume Tebbutt cu un soldat american. S'au rămășit, că cine va ști mai mult stă într'un picior. După cinsprezece minute Tebutt se clatină în toate părțile. Peste zece minute contrarul însă spuse, că nu mai poate mai mult. Astfel Tebutt deși foarte obosit câștigase rămășagul de cinci fouți sterling.

— **Frați dușmăniți.** Din Paris se vestește: încă la începutul lunii trecute se întâmplase, că Jacques Broders în zori de zi a împușcat asupra fratelui său de mai multe ori. Plumbii însă l'au rănit ușor și astfel nu peste mult cel vătămat a părăsit spitalul. Că ce a fost cauza dușmăniei lor, nime nu știă. Acum însă, după ce Louis s'a depărtat sănătos din spital, lucrul ajunsese înaintea judecătorei. A fost ascultat prima dată tinărul Broders, care a mărturisit următoarele:

— Am știut, și de atunci m'am și convins, că fratele mi-a furat o epistolă. Epistola am primit-o dela o femeie măritată, cu care am avut relații. Purtarea fratelui meu și alte semne, mi-a dat să înțeleg, că el voește să useze de epistolă. N'am putut să sufer, și m'am decis să recâștig epistola. La orele cinci dimineața m'am sculat din pat, și desculț m'am furișat în odaia fratelui meu cu gândul să caut în buzunarele șale și să-i golesc portmoneul. Ori și cât de încet m'am dus fratele meu s'a trezit. M'a luat la răspundere, eu i-am răspuns răstit, atunci m'a atacat și astfel eu, nici azi nu știu de ce, am pus mâna la buzunar, am scos pistolul și am pușcat asupra lui. Târziu vin acasă și totdeauna am la mine revolver.

Louis Broders, față cu aceste mărturisiri, a spus că fratele l'a atacat în somn. Lumină încă nu s'a făcut până la altă pertractare.

— **Avis.** În Socodor, comuna frunțasă în comitatul Aradului, peste drum de casa orașului, casa cu Nrul 322, proprietate alui Lazar Lascu, e de închiriat.

E bună și pentru prăvălie (duchean).

— **Schveffer și Vörös,** floriști în Arad, palatul minorilor. Efectuează pe lângă prețurile cele mai moderate cununi, buchete și alte împodobiri de flori. Planuri pentru parchetare fac grauit.

— **Magazin de stofă de fabrică,** Leichner și Fleischer, Pécs. În magazinul exclusiv de stofă de fabrică se află de vânzare 3 metri stofă de lână pentru întreaga îmbrăcăminte bărbătească, dela 3:30—4:40—6:60 floreni în sus până la cea mai fină.

Pentru provincie trimitem bucuros probe. Leichner și Fleischer, Arad, Szabadság-tér 17 Telefon 475.

— **S-a deschis prăvălia de coloniale** a lui Rudolf Baumann Arad, Piața Tököly în colțul străzii Lázár Vilmos. Un isvor bun de cumpărare recunoscut pentru fructele proaspete de tot felul, apoi vin, tea și rum.

Cerând sprijinul marelui publ. rămân cu deosebită stimă: Baumann Rudolf.

— **Beția duce la păcat și mizerie.** Atragem atenția asupra anunțului „Am fost bețiv“ al spîteriei lui Frankl Antal din Seghedin.

Vindere de vie, în Ó-Paulis în apropierea trenului e de vânzare o vie sădită (strugari albi) de o mărime de 1204 il cu 2800 loze și cu locuință Cumpărătorul, care prin epistolă își va însuși sosirea, îl voi aștepta cu căruța la gara din Ó-Paulis. Schmidt Benedek, Ó-Paulis-nr. 318.

Economie.

Arad, 6 Martie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 6 Martie.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906 (100—clgr.)	16:78—16:80
Secară pe Aprilie	13:70—13:71
Orz pe Aprilie	15:42—15:44
Cucuruz pe Mai	13:80—13:81
Grâu de toamnă pe 1906	16:72—16:74

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906	16:72—16:74
Secară pe Aprilie	13:66—13:68
Ovăș pe Aprilie	15:40—15:42
Cucuruz pe Mai	13:78—13:80
Grâu de toamnă pe 1906	16:70—16:72

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	Cor. 158—
„ mic	160—
„ brut mare	155—
„ mic	158—

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu: 78—100 kgr.	Cor. 15:70—15:80
79—100 „	—
Secară: 100 „	12:20—12:30
Orz: 100 „	13:50—13:60
Ovăș mercantil 100 kgr.	13:60—13:70
„ cernut 100 kgr.	13:50—13:60
Cucuruz nou 100 „	13:20—13:30
„ vechiu 100 kgr.	—

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 kgr. — — — fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 kgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 kgr. 125—127 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 kgr. 120—126 fil.; mijlocii părechea 240—260 kgr. greutate 121—122 fil. Ușori până la 240 kgr. 116—118 fil.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut la inst. «Luceafărul» Budapesta «Nue-lușa» Nrul 3—4, revista umoristică și satirică ilustrată.

«Cultura Română» Nr. 4, revistă pedagogică știință și literară. Red. și adm București, Toma-Cozma 2.

Sămănătorul Nr. 8, revistă literară, București str. Regală 6. Sumarul: Despre teatrul național al capitalei românești de N. Iorga, Rivalul (poezie) D. Nanu, Teodor Porucic: Partidele politice din Rusia și mișcarea națională a Românilor din Basarabia, Sonet, de Ecaterina Pitiș. Din Constantinopol: de Ion Bârseanu. Caier blând, răs-firă-te (poezie) de Elena Farago Fatma. Cuge-

tări: X. Aliman Voinicul (poveste) Virgil Carai-van. Heliogabal (sonet) de I. M. Marinescu. Cronica: N. Iorga.

Familia, revistă săptămânală Administrația Nagy-várad, str. Áldás Nr. 14/296 b.

«Albina», revistă populară. Administrația București, str. Mântuleasa Nr. 9.

A apărut și se află de vânzare la institutul grafic «Minerva» București str. Regală 6.

«Ris și plâns», schițe humoristice și nuvele de Vasile Pop, prețai Lei 1.50

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor proprietar: George Nichin.

Din una sau din două cauze

mulți copii nu se desvoită, mai ales din cauza morburilor ce se ivesc în decursul creșterii. În adevăr e uimitor rezultat ce-l face în atari cazuri EMULSIO SCOTIAN, care face posibil, ca copilul și pe vremea, creșterii dinților să treacă peste morburile ce se ivesc atunci.

EMULSIO SCOTIAN se pregătește din cel mai fin oleu din ficat de știucă amestecat cu săruri phorphorice natrice.

Emblema EMULSIO SCOTIAN, «un pescar ce pe spate duce o mare știucă».

Se poate căpăta în ori ce apotecă.

Cu provocare la această ziar, pe lângă trimiterea a unor timbre de 75 fileri, trimit fără altă cheltuială 1 sticlă de probă.

Apoteca orașenească a lui Emil Budaș
Budapesta, IV., strada Vácz nr. 34—50.

Prețul unei sticle originale e de 2.50 cor

In cancelaria subscrișului afla numai de cât aplicare

un candidat de avocat

Pracsă să recere, cei cu doctoratul iuridic vor fi preferiți.

Cu stimă:

P u j . Toma Jenciu,
advocat.

Află aplicare momentană

3 culegători tipografici

buni

în Tipografia «Tribuna».

La administrația «Tribunei» să află de vânzare următoarele cărți:

«La Roma» de Russu Șirianu	Cor. 2.—	plus 10 fil. porto
«Povestiri și schițe» de S. Secula	1.—	5 „
«Nuvele» de Emil Zola	Cor. 0:40	5 „
«Școlarul declamator»	0:50	5 „
«Stropi de roană»	1.—	10 „
«Aur» Const. Hodoș	1:50	10 „
«Telegrama» farză în 8 acte	0:30	3 „
«Amicul Poporului» T. Vuiculescu	1.—	10 „

Teodorovits Milán

COFETAR ȘI PREGĂTITOR DE CIARĂ
Timișoara-Fabric

Prăvălia:
Strada Principală
Nr. 15.

Atelierul:
Strada Körte în
casa proprie.

Lumină de ceară 1 kg. 1 cor. 60 fileri.
Aluate . . . 140 bucăți — 2 coroane.

HUGYECZ ROZA

Croitorie de haine englezești
și franțuzești pentru femei

ARAD, Kapolna-u. 4.

Primește spre efectuare orice lucru din branșa aceasta, în orice formă, precum și haine pentru copii pe lângă execuție fină și prețurile cele mai avantajoase.

Cere sprijin
binevoitor:

HUGYECZ ROZA

Bräuner Vilmos

zugrav-decorator

ARAD, — Strada KAPA — Nro. 12.

Locuința mea dela 1 Martie: strada
Deák Ferencz în casa lui Meirovitz.

Primește spre efectuare orice lucru ce se ține de un zugrav, precum:

decorarea interiorului de bisorici, sale, castele, etc. și zugrăviri de teatru și tablouri.

Efectuează lucruri din provincie.

Fac la dorință planuri de lucrări în cinste.

Vinzare

de VIN
în mare și mic,
producție proprie * din

podgoria Șiriel.

Vin nou alb, litra	52 fileri.
Vin vechiu alb	64 „
Rizling alb	80 „
Schiller (roșu)	56 „
Vin roșu vechiu	cor. 1.—
Rachiu de drojdie, fabricat propriu, rafinat și rachiu de prune	1.60 cor.
Pelin sîrbesc veritabil	1.20 „

Se capătă la **Quirini Sándor**
Arad, Aulich Sajos-u. 7/e.

Nouă prăvălie de flori.

Atrag atențiunea on. public asupra prăvăliei mele de flori naturale și artificiale ce mi-am deschis-o în

Strada Hunyadi n-ru 6.

Primește să pregătesc pentru orice ocazie de nunți, baluri, etc. buchete, coroane și orice decorații, cu cel mai bun gust. În timp de lipsă, coroane se pregătesc în 3 ore. Primește și aranjare de grădini pe la domenii, cu condițiile cele mai favorabile. Recomandându-mă în protecția onor. publice, rămân eu deosebită stimă:

Czavar Dániel

Grădinar, — Arad, — strada Hunyadi-u. nr. 6.

Am
fost
betiv

până-ce nu am folosit *medicina antialcoolică a lui FRANKL.*

Femea mea mi-a pus-o în băutură, și cum acest medicament nu are nici miros și nici gust, — fără știrea mea am luat leacul mântuitor. Acum mi-a scirbă de orice băutură spirtoasă. Recomand ori și cui acest leac. K. M., măcelar.

Acest leac a readus fericirea în mil și mil de familii. Nu e stricțios sănătății! Un flacon întreg e 5 coroane. Se poate comanda și cu ramburs.

FRANKL ANTAL, spiterie
SZEGER, Felső-város 20.

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-utczai fiókja

Capital social 15.000.000 cor. Budapest, V., Nádor-utca Nr. 18. Fond de rezervă 2.225.000.

Adresa telegrafică: Nádorutczai Hazai Bank. — Nr. telef. 86—01.

Investire de capital sigură și cele mai ieftine lozuri sunt

obligațiunile noi pentru premiu (nyereménykötvény) dela

▲▲▲▲ Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület.

Cumpărătorului participarea la jocul de lozuri în adevăr cu dobânzi extraordinare de avantajoase nu-i costă decât cantele prețului de cumpărare, căci și cea mai mică dobândă și prețul de curs a cuponului pentru obligațiunile de depunere sunt cu mult mai mari decât prețul de azi a lozurilor.

Fiecare obligațiune, respective cuponul de dobândă dat în timpul punerii la lăturie a obligațiunii are valoare în decursul lăturierii tuturor dobânzilor — așadar și după 70 de ani — astfel și la un câștig, ce să pune la lăturie de mai multe ori.

Asigurarea obligațiunilor de dobândă formează împrumuturile date statului, orașelor și comunităților, și depunerile. Precum și plățile punctuale a câștigurilor sunt asigurate în averea întreagă ce are Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület. Obligațiunile de câștig le dăm:

- a) în bani gata punctual în fiecare zi, pe lângă căpară de 20 Cor. Pentru lozuri la dorință pe lângă condiții foarte avantajoasă dăm avans corespunzător.
- b) în rate în înțelesul articolului de lege XXXI. din 1883.

In rate de **10** coroane la **18** luni și **6** coroane la **32** luni.

Institutul nostru la comanda făcute până în 15 Martie 1906 nu va schimba în aceste prețuri nici în caz de urcare. Deja după trimiterea primei rate prin mandat postal trimitem seria lozurilor și lista de rate făcută în mod legal, pe baza căreia cumpărătorul îndată are dreptul a juca exclusiv.

a) PE BANI GATA:

Bilet de comandare:

b) PE RATE:

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-utczai fiókja, Bpest, V., Nádor-u. 18.

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-utczai fiókja, Bpest, V., Nádor-u. 18.

Binevoii pentru mine — socotind cu datul de azi — pe lângă bani gata a-mi trimite _____ bucăți obligațiuni de câștig dela Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület. Azi îți trimit ca căpară 20 coroane, adevă la o altă _____ coroane, iar suma restantă binevoii a încasa _____ cu ramburs.

Pe baza condițiilor cuprinse în prospectele D-Voastre comand _____ bucăți de obligațiuni de câștig dela Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület, conform listelor de rate făcute în înțelesul art. de lege XXXI din 1883. Prețul îl voi depuneri cu _____ coroane lunare pentru fiecare bucată. Prima rată de tot _____ coroane v-am trimis-o azi la adresa D-Voastră.

Dat _____

Dat _____

Numele: _____ (subscrierea legibilă)

Numele: _____ (subscrierea legibilă)

Posta, locuința: _____

Posta, locuința: _____

la prima dată pe an de trei ori: 5 Iunie, 5 Octombrie, 5 Februarie, câștiguri mari de

300,000 cor.

600,000 „

300,000 „

și câștiguri mici de 40.000 și 20.000, 50.000 și 20.000, 40.000 și 20.000 cor. vor ajunge la lăturie.

Câștigul de un an face suma de

1.571,000 cor.

Fiecare loz necondiționat se pune la lăturie.

Suma principală a tuturor câștigurilor e de

32.221,300 cor.,

iar a lozurilor depuneri

33.938,750 cor.

în toate cinci cicluri.

Erste Karansebeser Sparcassa.

Activa.			Bilanz-Conto am 31. Dezember 1905			Passiva.		
Cassastand	43439	79	Actien-Capital	180000	—	Reservefond	104194	48
Wechsel	1511008	22	Specialreservefond	16847	58	Einlagen	1175693	35
Wechsel mit hypothek. Sicherstellung	549401	98	Reescompte	895534	32	Unbelebene Dividenden	70	—
Pfänder	26825	16	Creditoren	94017	62	Transitorische Zinsen	24142	—
Inventar	5166	76	Reingewinn	47027	92			
Institutshaus	24389	57						
Gründe	23178	19						
Werthpapiere	272762	—						
Debitoren:								
Giro-Conto bei der österr. ung. Bank	20508	02						
Check-Conto bei der k. u. Postsparcassa	1392	34						
Guthaben bei der Vaterländischen Bank	54	—						
Guthaben bei der B-pest Leopoldstädter Sparcassa	18	—						
Guth. bei der Pest. ung. Commercial-Bank	5949	—						
Guth. bei der Szegeder Handels- und Gewerbebank	1954	20						
Guth. bei der Pester Vaterl. Ersten Spe. Ver.	9207	—						
Guth. bei der Ungarischen Allgm. Sparcassa	3	—						
Guthaben bei der Ung. Filiale des Wiener Bankverein	1366	33						
Verschiedene Guthaben	26887	85						
Transitorische Zinsen	14015	86						
	2537527	27					2537527	27

Lasten.			Verlust- und Gewinn-Conto am 31. Dezember 1905			Erträge.		
Einlags-Zinsen capitalisirte Kr. 52890.75 bezahlte » 2451.93	55342	68	Wechsel-Zinsen	181806	33	Pfand-Zinsen	2145	77
Einlags-Zinsen-Steuer	5506	78	Werthpapiere-Zinsen	7494	47	Incassoprovision	259	63
Steuer	8000	—	Hausmiethe	394	—	Diverse Erträge	3457	78
Gehalte	12726	12						
Unkosten	6334	29						
Reescompte-Zinsen	39898	49						
Bezüge der Direction u. des Aufsichtsrathes	7975	49						
Abschreibung vom Institutshaus	1283	66						
» » Inventar	271	93						
» » Dubioser-Wechsel	5079	14						
Reserve-Dotation	6111	48						
Reingewinn	47027	92						
	195557	98					195557	98

Karansebes, am 31. Dezember 1905.

Markus Schreiber, m. p.
Cassier.

Constantin Burdia, m. p.
Ritter des Franz Josef-Ordens, President der Vermögensgemeinde,
leitender Director.

Andreas Deák, m. p.
Büchhalter.

DIRECTIONS RATH:

Carl Schwab, m. p. Johann Bartolomei, m. p. Eduard Bastius, m. p. Eduard Dimatschek, Ignác Rezács, m. p.
Ignác Neuerer, m. p.

Geprüft und mit den Haupt- und Nebenbüchern übereinstimmend befunden.

A U F S I C H T S R A T H:

Em. B. Keppich, m. p. Ioan Madincea, m. p. Edmund Schmidt, m. p. Thomas Finz, m. p.

Arad, Data postei.

Onorata mea Doamnă!

Vă aducem la prealabila cunoștință, că în Strada Salacz Gyula Nro. 1, am deschis o

prăvălie de corsete

Indrăsnim la aceasta să atragem binevoitoarea D-Voastră atențiune.

MODELLE ORIGINALE FRANCEZE, ENGLEZE ȘI AMERICANE.

Curățiri, reparații și înlocuiri se fac cu punctualitate.

MODEL ORIGINAL PARISIEN

Pe baza experiențelor făcute în Paris, Wiena și Budapesta, suntem în plăcuta pozițiune de a putea corespunde preferențelor celor mai înalte. Pregătim punctual orice croitură corespunzătoare cu ultima modă, în sus (vezi ilustrația) și tot așa CORSETE-ORTHOPEDE, după gustul particular al persoanei.

În nădejdea, că, Onorata Doamnă, cât mai curând ne va onora cu prețioasele DS. comande, rămânem ●●●●●●●●●● cu deosebită stimă:

Neustadt & Herczog.

RESTAURANTUL TÓTH ENDRE

Am onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de mine și reamănat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

0 0 0 Seară de seară muzica cea mai bună dilectează pe oaspeții mei. 0 0 0

Serviciu prompt, curat și conștient. 0 0 0 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Tóth Endre
restauratier.

===== Anunț! =====

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în Arad — strada lemnului (Fa-utoz) — No. 1. o fabrică de mașini agronomice sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunând de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o Austro-ungaria, Germania și America o o mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o din material de prima clasă și pe lângă pre-o-o-o țările cele mai avantajoase. o-o-o

În special fabric. diverse mașini de sămănat, secerat, stărmătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi, pluguri (Șoitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pământărie și instalațiuni de mori, joagăre și tiglării mici și mari, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinăriilor sus numite.

Procur. mijlociul preferințe cele mai avansate, mașini de abor și treerătoare, motoare de benzin, petrolen, spirit sau gaz, garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparaturi de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinșit o-o-o-o-o-o-o-o și prompt. o-o-o-o-o-o-o

IN ATENȚIA CELOR CE ZIDESC!

Wandracsek Ignác

zidar calificat și antreprenor de zidiri

Arad, strada Választó nr. 62. b.

Se recomandă p. t. publicului din loc și provincă, pentru orice fel de lucrări în această branșă, ca: case de chirie, case particulare, vile și zidiri economice, asemenea primește și reparare ade zidiri vechi, pe lângă garanță și prețuri foarte eftine.

Planuri și bugete face pe prețuri convenabile.

Serviciul prompt și conștientios!

Unde se adună Români?

La hotel „Palatin“

care e aranjat din nou în modul cel mai modern, cu odăi curate, foarte elegante și foarte eftine.

Unde e locul de întâlnire al inteligenței române în deosebi?

In restaurantul hotelului „Palatin“ al lui Ignatie Pașca.

Unde poți căpăta bere veritabila de — Schwechat?

In restaurantul „Palatin“ al lui Ignatie Pașca.

Unde poți afla, în Arad, cele mai bune vinuri și beuturi?

In restaurantul o o o o o o o o „La Palatin“

Unde poți căpăta, în Arad, cele mai bine gătite mâncări?

Tot la „Palatin“, la restaurantul lui Ignatie Pașca!

Și tot acolo, în fie-care Sâmbătă, se capătă cîrnași proaspeți și carne de porc. Abonamente se fac cu prețuri din cele mai convenabile.

Serviciul prompt și conștientios!

Am onoare a încunoștiința pe onor. public, că

în curtea fabricii de spirt „Mittelmann“

din Béla-tér 1. am deschis un magazin pentru

lemn de foc

unde se pot căpăta:

blăni de fag de I-a clasă || blăni de fag de II-a clasă
, stejar , I-a , || , stejar , II-a ,

de asemenea și grinzi. = Se poate lifera și cu vagoanele.

Braun Ede.

Hotel „Leul de aur“

Timișoara —
— Josefstadt.

Imi iau voe a aduce la cunoștiința onor. public și a mușterilor, că am preluat

Hotelul la „Leul de aur“

și îl voi conduce de azi înainte în propria regie. Imi voi da silința ca prin cuhnă și pivniță excelentă precum și prin serviciu prompt, să mulțumesc mușterii mei și să măresc bunul renume din trecut al hotelului. — Rugând pentru binevoitorul sprijin, sunt

cu distincă stimă: **Theofil Gross, hotelier.**

AVIS

Am onoare a aduce la cunoștiința onor. dame din localitate și jur că în strada Perényi Nr. 1. am deschis o

Școală de Croi

pentru toalete de dame

unde predau spre învățatură toate cele ce cad în fahul acesta, ca: croiuri de fuste, talii, jachete, etc. etc. In atelierul meu apoi, ori ce fason e după jurnal. Am învățat într-una din primele școale din Budapesta — iar cele mai noi experiențe câștigate, mă aduc în plăcuta situație de a putea îndeplini cele mai moderne și înalte pretenii ale onor. dame.

Rog cât mai multă părtinire.

Școala de croit și cusut

Maria Várnai

Perényi-u. No. 1.

IOAN JABLONSKI

ATELIER DE GRAVURĂ

TIMIȘOARA — Strada Sârbească — Nro. 7.

Extraordinar! Gravuri artistice în oroloage, monograme, convexe, și embleme din aur și argint. Efectuirea monogramelor, emblemelor și a lucrurilor de Damasc, în mod prompt și artistic, în aur, argint și preste tot în orice metal, după planurile și desemnurile cele mai noi. Clichée de metal și lemn. Modele necesare pentru forme. Sigile și pecoți din oțel și aramă roșie. Inscriptii pe uși și mașini. Primește spre efectuire modele de aramă roșie și umplute precum și alte gravuri în sticle, os de elefant, scoică, etc și le și luern în modul cel mai artistic.

◆◆◆ Serviciu conștientios și prețuri ieftine! ◆◆◆

Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“

Recomandă specialitățile felurite din magazin și admirabilele sale bandage și diferite preparate, ca:

Cremă de lacrimioare: preparat superb, delatură pistru, sgrăbunțe, spuse, sbircituri și necurătenii de pe față. Flacon 1 cor.
Spăpun de cremă de lacrimioare: articol colonial care combinat cu crema, rumenește și susține frumusețea feței. Buc. 70 fil.
Pudră de lacrimioare: pregătită din materii cu totul nesticăcioase — care împrumută feții o culoare foarte plăcută fără ca să se poată vedea. O cutie, 1 cor. 20 fileri.

Prafu de dinți a lui Dr. Kabdebó: ajutoră frumusețea dinților foarte și în urma compoziției bune nu atacă smalțul dinților. O cutie 1 cor. 60 fileri.

Fluid stomatic Salicyl: folosește mult la întărirea gingiilor, alungă mirosul neplăcut al gurei și împiedecă stricarea dinților. Alifie »Coroană« pentru față, 70 fil., 1.40, 1.68 fil. Săpun »Coroană«, buc. 80 fil. Spirt pentru păr, sticla 2 cor. Alifie contra ochiurilor de găină, sticla 70 fil. Apa de gură și praful de dinți »Papp« 1.60 fil și 1.20 fil. Regeneratorul părului, sticla 1 cor.

Preparatele se capătă totdeauna proaspete — la **Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“** colțul dela András-sy-tér și Petőfi-u. **Arad.**

In atențiunea Onoratelor Dame!

Cu toată stima aduc la cunoștința tuturor damelor din loc și provincie, că în Arad, piața Libertății No. 11 (lingă Porter Vilmos) **am deschis** după modelul atelierelor parisiene,

o confecțiune de haine femești

de care până acum în Arad încă n'a fost.

Primesc spre efectuare ori-ce lucru ce se ține de această branșă, precum haine de casă, de stradă, ocazionale, de sărbătoare, și altele de lipsă pentru dame și copii dela forma cea mai simplă până la cea mai scumpă, în croitura cea mai elegantă, pe lingă prețurile cele mai moderate și pe lingă serviciul cel mai prompt.

Haine de doliu se pregătesc în 12 ore.

Cerând sprijinul onoratelor publice — rămân cu deosebită stimă:

HUPPERT HENRIK

Confecție de haine englezești — Arad, Szabadság-tér No. 11.

POMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, ear sămburii de stragari, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin acta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate stica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

253

cu ventiluri rotunde. Pentru camere foarte potrivite, de care se întrebuințarea de apă necesară ori murdăria nu abzie serv. ciul Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șarpele potrivite unitare și țevi de căneapă din lăuntru căstuțite cu gumă cu prețurile cele mai ieftine.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

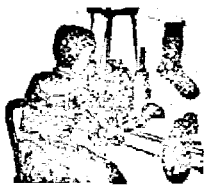
HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

5 Cor. și . mai ..mult.. pe . zi!

Societatea de cioraperie de casă.

Se capătă persoane de ambele sexe, la mașina noastră. Lucru simplu și ieftin. — pentru întreg anul acasă. Nu se cere nici o cunoștință de mai înainte. Depărtarea nu are a face. Lucrul îl cumpărăm noi.

Societatea de mașini pentru cioraperie pentru lucrat acasă.

THOS. H. WHITTICK & Co.,

Budapest, IV. Havas-utca 3-365.

PRAG, Petersplatz 7, — 365.

Picăturile balsamice „MARIA-RADNA“

pentru răni și stomac, ajută iute și sigur în multe boale, ca d. ex. dureri, colici de stomac, boli vechi de stomac și lipsei de apetit, contra reumei, junghiurilor, colice și durere de cap, estern la răni timpurii, la sgărieturi, la scrinteli și ruperi de oase, contra reumei și durerii de oase.

Un flacon: prețul 30 fil., 10 flacoane Cor. 3.— francat.

Pastilele — SENEGA

Medicină sigură contra tusei, troanei, răcelii, influenții. Cutia 1. Cor., 10 cutii franco 8. Cor.

Se poate căpăta la **Kossuth Pál, Szűz Mária.** gyógyszerháza, Arad, Boros-Béni-tér 15 sz.

Centauria! Cel mai minunat întăritor de stomac! Depărtează frigurile stomacale, colicele, lipsa de scaun, diaree, răceli și multe alte boale diferite.

O scrisoare de mulțumită.
 Stimate domnule apotecar! Pentru admirabila DV teo întăritoare de stomac nu vă pot mulțumi din destul și regret că nu o pot recomanda în deajuns pentru a fi cunoscută binefacerea ei. Doi colegi ai mei vă vor comanda zilele astea câte-va pachete din teoa „CENTAURIA“. Eu vă mulțumesc și vă rog a-mi mai trimite încă un pachet mare pentru ceste 2 cor. Cu stimă: Ion Luca, inv.

TIPOGRAFIA GEORGE NICHIN, — ARAD.

*Se recomandă
a executa următoarele:*

OPURI și BROȘURI

FOI PERIODICE

INVITĂRI
BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în culori
BILANȚURI
ANUNȚURI FUNEBRALE

● Tot felul de lucrări tipografice ●

atingătoare de această branșă

PROGRAME
BILETE DE CUNUNIE
dupa dorința și în culori
ADRESE
BILETE DE ÎNTRARE

„TRIBUNA”

ARAD

Str. Doak Ferencz nr. 20

PREȚ-CURRENTURI
în art-ee limbă
NOTE
STATUTE • LIBELE
CIRCULARE

● Diferite tipărituri pentru bănci ●

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate
MENU
PLICURI CU FIRMA
OBLIGAȚIUNI

Comandele primite să efectueze prompt și conștiincios.

CĂRȚI în COMISIUNI

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE